

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI ROK

KEMIJA

≡ Izpitna pola 2 ≡

Torek, 7. junij 2005 / 90 minut

Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik HB ali B, plastično radirko, šilček in žepni računalnik. Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne obračajte strani in ne rešujte nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na obrazca za ocenjevanje.

Odgovore vpisujte v izpitno polo z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Če bodo pisani z navadnim svinčnikom, bodo ocenjeni z nič točkami.

Vprašanje, ki zahteva računanje, mora v odgovoru vsebovati računsko pot do odgovora, z vsemi vmesnimi računi in sklepi. Pri računanju uporabite relativne atomske mase elementov iz periodnega sistema na drugi strani izpitne pole.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani.

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

VIII
18

		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII															
		1		2		3		4		5		6		7		8															
		H 1,008																													
2	3	Li 6,941	Be 9,012																												
3	11	Na 22,99	Mg 24,31																												
4	19	K 39,10	Ca 40,08	Sc 44,96	Ti 47,90	V 50,94	Cr 52,01	Mn 54,94	Fe 55,85	Co 58,93	Ni 58,71	Cu 63,54	Zn 65,37	Ga 69,72	Ge 72,59	As 74,92	Se 78,96	Br 79,91													
5	37	Rb 85,47	Sr 87,62	Y 88,91	Zr 91,22	Nb 92,91	Mo 95,94	Tc (98)	Ru 101,1	Rh 102,9	Pd 106,4	Ag 107,9	Cd 112,4	In 114,8	Sn 118,7	Sb 121,8	Te 127,6	I 126,9													
6	55	Cs 132,9	Ba 137,3	La 138,9	Hf 178,5	Ta 180,9	W 183,9	Re 186,2	Os 190,2	Ir 192,2	Pt 195,1	Au 197,0	Hg 200,6	Tl 204,4	Pb 207,2	Bi 209,0	Po (209)	At (210)													
7	87	Fr (223)	Ra (226)	Ac (227)	Rf (261)	Db (262)	Sg (266)	Bh (264)	Hs (269)	Mt (268)																					
		Lantanoidi		58	Ce 140,1	59	Pr 140,9	60	Nd 144,2	61	Pm (145)	62	Sm 150,4	63	Eu 152,0	64	Gd 157,3	65	Tb 158,9	66	Dy 162,5	67	Ho 164,9	68	Er 167,3	69	Tm 168,9	70	Yb 173,0	71	Lu 175,0
		Aktinoidi		90	Th 232,0	91	Pa 231,0	92	U 238,0	93	Np (237)	94	Pu (244)	95	Am (243)	96	Cm (247)	97	Bk (247)	98	Cf (251)	99	Es (252)	100	Fm (257)	101	Md (258)	102	No (259)	103	Lr (262)

$N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$
 $R = 8,31 \text{ kPa L mol}^{-1} \text{ K}^{-1}$
 $F = 96500 \text{ A s mol}^{-1}$

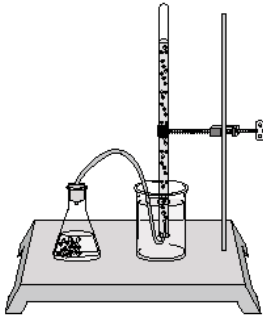
1. Masno število atoma nekega elementa je dvakrat večje od vrstnega števila. Število protonov v jedru atoma tega elementa je 14. Katere trditve so pravilne?
- a Nevtralen atom tega elementa vsebuje 14 elektronov.
  - b Atom tega elementa vsebuje 13 nevtronov.
  - c Elektroni tega elementa so razporejeni v štirih lupinah.
  - d Masno število atoma tega elementa je 28.
  - e Število nevtronov v jedru tega elementa je 14.

Izberite pravilno kombinacijo odgovorov.

(2 točki)

- A b, c
- B a, d
- C a, d, e
- D a, c, e

2. Na sliki je preprosta aparatura za pridobivanje plina. Koščke magnezija vržemo v raztopino klorovodikove kisline v erlenmajerici. Pri reakciji nastane plin, ki izpodrine vodo iz merilnega valja.

- a) Zapišite enačbo reakcije in označite agregatna stanja snovi.

(1 točka)

Enačba kemijske reakcije: _____

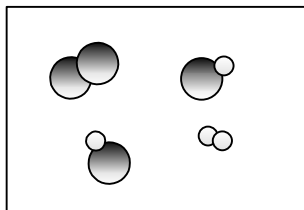
- b) Koliko g magnezija je zreagiralo, če je nastalo 120 mL plina pri 20 °C in 101,3 kPa?

(2 točki)

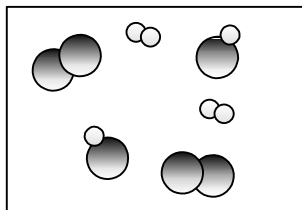
Račun:

Zreagiralo je _____ g magnezija.

3. Shemi A in B predstavljata dve ravnotežni stanji za reakcijo $\text{H}_2(\text{g}) + \text{Cl}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2 \text{HCl}(\text{g})$ pri različnih temperaturah v posodi s prostornino 1 L. Vsaka molekula na shemi predstavlja 1 mol snovi.

A

B

- a) Izračunajte konstanti ravnotežja K_c za obe prikazani ravnotežni stanji, A in B.

(2 x 1 točka)

Račun:

Stanje A: $K_c =$ _____ Stanje B: $K_c =$ _____

- b) Kako vpliva zvišanje tlaka na položaj ravnotežja na shemi A?

(1 točka)

_____

4. Dopolnite besedilo, tako da izberete šest besed med navedenimi:

(6 x 0,5 točke)

POLARNIMI   NEPOLARNIMI   DISPERZIJSKE   NASPROTNIMI
POLARIZIRAJO   ENAKIMI   INDUKCIJSKE   DIPOLA

Orientacijske sile so sile med _____ molekulami, ki se privlačijo z _____ dipoli. Sile med polarnimi in nepolarnimi molekulami imenujemo _____ sile, pri čemer polarne molekule _____ nepolarne molekule. Sile med nepolarnimi molekulami so posledica kratkotrajnega _____ v nepolarnih molekulah, imenujemo jih _____ sile.

5. Kateri procesi so endotermni?

- a $\text{Cl}_2(\text{g}) \rightarrow 2 \text{Cl}(\text{g})$
- b $\text{C}(\text{s}) + \text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2(\text{g})$
- c $\text{KCl}(\text{s}) \rightarrow \text{K}^+(\text{g}) + \text{Cl}^-(\text{g})$
- d $2\text{Na}(\text{s}) + 2\text{H}_2\text{O}(\text{l}) \rightarrow 2\text{NaOH}(\text{aq}) + \text{H}_2(\text{g})$
- e $\text{CH}_4(\text{g}) + 2\text{O}_2(\text{g}) \rightarrow \text{CO}_2(\text{g}) + 2\text{H}_2\text{O}(\text{g})$

(2 točki)

Izberite pravilno kombinacijo odgovorov.

- A a, c
- B a, d
- C a, c, d
- D b, d, e

6. Kateri oksidi dajejo pri reakciji z vodo hidrokside?

- a Ogljikov dioksid.
- b Barijev oksid.
- c Žveplov(IV) oksid.
- d Litijev oksid.
- e Klorov(VII) oksid.

a) Zapišite pravilno kombinacijo odgovorov: _____

(1 točka)

b) Zapišite kemijsko enačbo reakcije nastanka hidroksida iz ustreznega oksida (primer izberite med navedenimi oksidi). Označite agregatna stanja snovi.

(1,5 točke)

---

7. Raztopina žveplove(VI) kisline ima koncentracijo 0,0150 mol/L. Privzemite popolno disociacijo kisline.

a) Napišite enačbi protolitskih reakcij žveplove(VI) kisline v vodni raztopini.

(2 x 0,5 točke)

Prva stopnja: _____

Druga stopnja: _____

b) Izračunajte koncentracijo oksonijevih ionov.

(1 točka)

Račun:

Koncentracija oksonijevih ionov je _____.

c) Izračunajte pH raztopine.

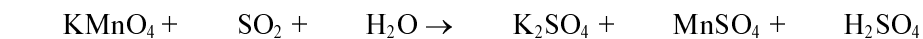
(1 točka)

Račun:

pH raztopine je _____.

8. Uredite enačbo redoks reakcije.

(2 točki)

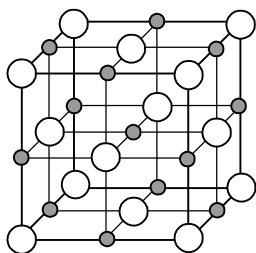

Katera spojina je reducent? Zapišite njeno formulo: _____

(1 točka)

9. Prikazana je osnovna celica nekega kristala. Katere trditve so pravilne?

- a Prikazan je ionski kristal.
- b Formula spojine je $A_{13}B_{14}$.
- c Koordinacija gradnikov je 6/6.
- d Osnovna celica je ploskovno centrirana.
- e Takšno razporeditev imata natrijev klorid in cezijev klorid.

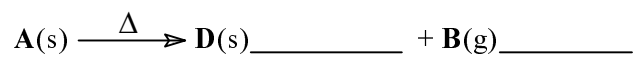
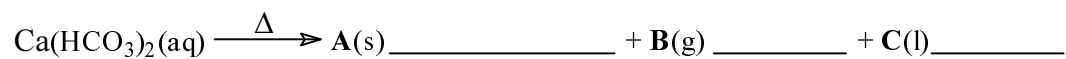
(2 točki)

Obkrožite pravilno kombinacijo trditev.

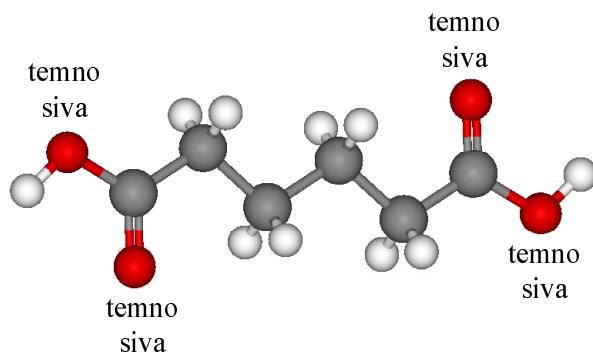
- A a, b, c
- B a, c, d
- C b, c, e
- D b, d, e

10. Dopolnite enačbi kemijskih reakcij s formulami snovi.

(5 x 0,5 točke)

11. Zapišite strukturno, molekulsko in empirično formulo organske spojine, ki je predstavljena z modelom. Sive kroglice predstavljajo ogljik, svetlo sive vodik, temno sive (označene) pa kisik. Spojino poimenujte po IUPAC nomenklaturi.

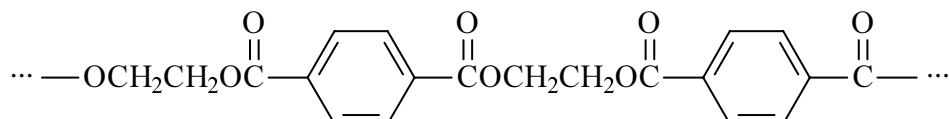

Strukturna formula: _____ (1 točka)

Molekulska formula: _____ Empirična formula: _____ (2 x 0,5 točke)

IUPAC ime spojine: _____ (1 točka)

12. Na sliki je primer zelo razširjenega polimera.

- a) Zapišite strukturni formuli monomernih enot, ki sestavljata polimer.

(2 x 1 točka)

Prvi monomer: _____

Drugi monomer: _____

- b) Pri kateri vrsti polimerizacije nastane tak polimer?

(0,5 točke)

_____

13. Alanin (2-aminopropanojska kislina) in glicin (2-aminoetanojska kislina) sta dve najpreprostejši aminokislini.

a) Katera od navedenih aminokislin je optično aktivna? Zapišite njeno formulo in označite kiralni center.

(2 x 0,5 točke)

_____

b) Zapišite strukturo alanina v obliki iona dvojčka.

(1 točka)

_____

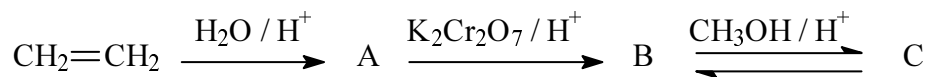
c) Zapišite strukturo glicina v močno kislem mediju.

(1 točka)

_____

14. Dopolnite reakcijsko shemo s formulami snovi.

(3 x 1 točka)

A: _____

B: _____

C: _____

15. Opredelite pare spojin kot verižna, položajna, funkcionalna, geometrijska izomera oziroma enaki spojin ali povsem različni spojin.

(5 x 0,5 točke)

Pari strukturnih formul spojin	Opredelitev
